

NORGES HØYESTERETT

Den 9. november 2023 ble det av Høyesteretts ankeutvalg med dommerne Falkanger, Bergsjø og Bergh i

HR-2023-2120-U, (sak nr. 23-133911SIV-HRET), sivil sak, anke over sakskostnadsavgjørelse:

A

(advokat Ivar Skauge Strandenes
v/advokatfullmektig Daniel-André Hansen)

mot

HMS Vakten AS

(advokat Alejandro Serrano-Kristiansen
v/advokatfullmektig Peder Lommerud
Jørgensen)

avsagt slik

K J E N N E L S E :

- (1) Saken gjelder videre anke over tingrettens sakskostnadsavgjørelse i en småkravsak, samt anke over lagmannsrettens sakskostnadsavgjørelse.
- (2) Forliksrådet i Bergen avsa 22. september 2022 fraværdsdom hvor A ble dømt til å betale 18 753 kroner til HMS Vakten AS. Kravet fra HMS Vakten gjaldt betaling for bestilling av fagbrev i ventilasjons- og blikkenslagerfaget.
- (3) A brakte saken inn for Hordaland tingrett ved stevning 14. november 2022, jf. tvisteloven § 6-14 første ledd. A anførte at det ikke var inngått noen bindende avtale, subsidiært at en eventuell avtale var ugyldig etter avtaleloven § 33 eller § 36.
- (4) Under saksforberedelsen for tingretten frafalt HMS Vakten kravet mot A. Det var dermed enighet om at A skulle frifinnes.
- (5) I medhold av tvisteloven § 9-7 avsa Hordaland tingrett 13. februar 2023 dom med slik domsslutning:
 - «1. A frifinnes.
 2. HMS Vakten AS dømmes til å betale 60 000 – sekstitusen – kroner i sakskostnader med tillegg av rettens gebyr til A innen 2 – to – uker fra forkynnelse av dommen.»

- (6) Tingretten kom til at unntaksregelen i tvisteloven § 10-5 tredje ledd kom til anvendelse, slik at sakskostnader kunne idømmes uten hensyn til begrensningene som i utgangspunktet gjelder i småkravsaker.
- (7) HMS Vakten anket til lagmannsretten over tingrettens sakskostnadsavgjørelse.
- (8) Gulating lagmannsrett avsa 14. juni 2023 kjennelse med slik slutning:
- «1. I Hordaland tingretts dom 13. februar 2023 i sak 22-164995TVI-THOD/TVI slutningen punkt 2, gjøres den endring at HMS Vakten AS dømmes til å betale A 7 623 – syvtusensekshundreogtjuetre – kroner i sakskostnader for tingretten.
 - 2. I sakskostnader for lagmannsretten betaler A 44 658 – førtifiretusensekshundreogfemtiåtte – kroner til HMS Vakten AS innen 2 – to – uker fra forkynnelsen av denne kjennelsen.»
- (9) Lagmannsretten kom til at tingretten hadde anvendt tvisteloven § 10-5 tredje ledd uriktig. Retten fant videre saken tilstrekkelig opplyst til at den kunne fatte ny avgjørelse om sakskostnadene for tingretten, utmålt etter hovedreglene for sakskostnader i småkravsaker, tvisteloven § 10-5 første og andre ledd.
- (10) Når det gjaldt sakskostnadene for lagmannsretten, bygde lagmannsretten på at HMS Vakten hadde vunnet saken og hadde krav på dekning av sine sakskostnader etter hovedregelen i tvisteloven § 20-2 første ledd. Lagmannsretten fant ikke grunn til å anvende unntaksregelen i § 20-2 tredje ledd og anså at samlede kostnader på 44 658 kroner, hvorav 37 200 kroner var salær uten merverdiavgift, var nødvendige kostnader, jf. tvisteloven § 20-5 første ledd.
- (11) A har anket til Høyesterett. Det er anført at det foreligger feil ved lagmannsrettens tolkning av tvisteloven § 10-5 tredje ledd. Videre er det anført at lagmannsretten ikke har foretatt noen selvstendig vurdering av om tvisteloven § 20-4 kommer til anvendelse, og at dette utgjør en saksbehandlingsfeil. Det er også anført at A skulle ha vært fritatt for sakskostnadsansvar for lagmannsretten etter tvisteloven § 20-2 tredje ledd.
- (12) A har lagt ned slik påstand:
- «Prinsipalt, og for det tilfelle at lovtolkningsanken fremmes til behandling:
 - 1. Hordaland tingretts slutning nr. 2 i sak 22-164995TVI-THOD/TVI- stadfestes.
 - 2. A tilkjennes sakskostnader for lagmannsretten og Høyesterett med tillegg av gebyr og forsinkelsesrente fra forfall og til betaling skjer.
 - Subsidiært:
 - 1. Lagmannsrettens kjennelse i sak 23-054567ASK-GULA/AVD1 oppheves og saken hjemvises til ny muntlig behandling i Gulating lagmannsrett.
 - 2. A tilkjennes sakskostnader og gebyr for Høyesterett med tillegg av forsinkelsesrente fra forfall og til betaling skjer.»
- (13) *HMS Vakten AS* har inngitt anketilsvar. Det er i korte trekk anført at lagmannsrettens avgjørelse er riktig, og at det ikke foreligger feil ved lovtolkningen eller saksbehandlingen.

- (14) HMS Vakten har lagt ned slik påstand:

«Prinsipalt:

1. Anken tillates ikke fremmet til behandling i verken Høyesteretts ankeutvalg eller Høyesterett.
2. A dømmes til å betale HMS Vakten AS sine sakskostnader for instansen.

Subsidiært, for det tilfelle at anken slipper inn til behandling:

1. Anken forkastes.
2. A dømmes til å betale HMS Vakten AS sine sakskostnader for instansen.»

- (15) *Næringslivets Sikkerhetsråd* har inngitt skriftlig innlegg i saken i medhold av tvisteloven § 15-8 første ledd bokstav a.
- (16) *Høyesteretts ankeutvalg* bemerker at saken gjelder videre anke over tingrettens sakskostnadsavgjørelse. Ankeutvalgets kompetanse begrenses da både av tvisteloven § 20-9 tredje ledd og tvisteloven § 30-6. Det utvalget kan prøve, er lagmannsrettens lovtolkning og saksbehandling. Når det gjelder anken over lagmannsrettens sakskostnadsavgjørelse, gjelder § 20-9 tredje ledd.
- (17) A har i saken gjort gjeldende at HMS Vakten driver sin forretningsvirksomhet på en uredelig måte. Tingretten gjengir i sin dom As anførsler i denne sammenheng slik:
- «Det er vist til at HMS Vakten sin ‘forretningside’ synes å være å innhente SMS-bekreftelser fra kunder gjennom telefonsalg ved uredelig opptreden, og at HMS Vakten deretter tvangsinndriver kravet ved at det hevdes at kunden er bundet ved SMS-bekreftelsen. Dernest sendes krav til inkasso, og om nødvendig til tvangsinndrivelse gjennom et forliksråd. Det er vist til at HMS Vakten siden 2019 alene har anlagt 332 forliksklager ved Forliksrådet i Bergen.»
- (18) Som følge av at HMS Vakten frafalt sitt krav, vant A saken for tingretten. Han hadde da etter den alminnelige regelen i tvisteloven § 20-2 første ledd krav på dekning av sine sakskostnader. Som følge av kravets størrelse, ble saken behandlet etter reglene om småkravsprosess i tvisteloven kapittel 10. Paragraf 10-5 første og andre ledd begrenser sakskostnadene som kan kreves dekket ved småkravsprosess, blant annet slik at det normalt ikke kan kreves dekning av utgifter til prosessfullmektig med mer enn 20 prosent av sakens tvistesum.
- (19) Tingretten anvendte imidlertid den særlige regelen i § 10-5 tredje ledd som lyder slik:
- «En part som åpenbart uten grunn har anlagt sak eller tatt til gjenmæle, kan bli pålagt ansvar for sakskostnader uten de begrensninger som følger av første og annet ledd. Det samme gjelder for kostnader parten ved forsømmelig forhold har påført motparten.»
- (20) HMS Vakten anket tingrettens sakskostnadsavgjørelse på det grunnlag at regelen i tvisteloven § 10-5 tredje ledd var anvendt uriktig.
- (21) A fremholdt for lagmannsretten at det ikke var noen feil ved tingrettens avgjørelse. I denne sammenheng viste han også for lagmannsretten til HMS Vaktens forretningsmetoder. Lagmannsretten gjengir As anførsler blant annet slik:

«Det er ikke riktig at A er å bebreide for egne sakskostnader. HMS Vaktens forretningsidé synes å konsentrere seg om å inndrive tvilsomme krav ved forliksrådet i Bergen. A kan ikke bebreides for at HMS Vekten misbruker forliksrådet. Det kan heller ikke forventes at A skal reise til Bergen for å bestride kravet.»

- (22) Lagmannsretten kom etter en konkret vurdering med utgangspunkt i tingrettens begrunnelse til at tingretten hadde anvendt tvisteloven § 10-5 tredje ledd feil. As anførsler om HMS Vaktens forretningsmetoder behandles bare kortfattet. Retten uttaler:

«Foranlediget av partenes anførsler, bemerkes at lagmannsretten ikke kan se at HMS Vaktens påståtte forretningsmetoder er forhold som faller inn under vurderingstemaet av om det foreligger 'forsømmelig forhold'.»

- (23) Etter ankeutvalgets syn bygger dette på en uriktig lovtolkning.
- (24) As anførsler må forstås slik at når HMS Vekten hevdet å ha et krav overfor ham, var dette et utslag av selskapets generelle forretningsmetoder, slik han beskriver dem. Han gjør gjeldende at selskapet også overfor ham fulgte disse metodene. Dette må forstås slik at han mener både etableringen av kravet og den senere forfølgningen av det, bygde på en uredelig oppreden fra selskapets side.
- (25) Utvalget anser det klart at dersom HMS Vekten ved å forfølge det kravet som saken for domstolene gjelder, har opptrådt uredelig, vil dette kunne utgjøre et «forsømmelig forhold» slik dette begrepet er benyttet i tvisteloven § 10-5 tredje ledd.
- (26) Lagmannsrettens kjennelse må etter dette oppheves, slik at lagmannsretten kan behandle saken på nytt. Med ankeutvalgets begrensede kompetanse kan utvalget ikke ta stilling til sakskostnadene for tingretten. Ved sin nye behandling må lagmannsretten også ta stilling til sakskostnadene for lagmannsretten på nytt.
- (27) A har vunnet saken for Høyesterett og har krav på dekning av sine sakskostnader etter hovedregelen i tvisteloven § 20-2 første ledd. Det er ikke grunn til å anvende unntaksregelen i § 20-2 tredje ledd.
- (28) As prosessfullmektig har inngitt salær oppgave på 55 192 kroner inkludert merverdiavgift. Beløpet gjelder 16,5 timers arbeid med anken. Saken gjelder i utgangspunktet et betalingskrav med en begrenset størrelse. Slik saken sto etter lagmannsrettens kjennelse, blant annet med et omfattende sakskostnadsansvar for A, var det likevel grunn til å utforme en grundig ankeerklæring. Utvalget er kommet til at nødvendige utgifter til salær settes til 40 000 kroner inkludert merverdiavgift, jf. tvisteloven § 20-5 første ledd. I tillegg kommer rettsgebyret på 7 458 kroner.
- (29) Kjennelsen er enstemmig.

S L U T N I N G

1. Lagmannsrettens kjennelse oppheves.
2. I sakskostnader for Høyesterett betaler HMS Vekten AS til A 47 458 – førtisvytusenfirehundreogfemtiåtte – kroner innen to uker fra forkynnelsen av kjennelsen.

Per Erik Bergsjø
(sign.)

Aage Thor Falkanger
(sign.)

Espen Bergh
(sign.)